

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Mgr. Lenka Kušnírová

SLOVENČINA HRAVO II. pre 5. ročník ZŠ

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Lenka Kušnírová

Kontakt na autora UZ: ZŠ s MŠ Kuzmice, Hlavná 267,
076 12 Kuzmice

Názov: Slovenčina hravo II.

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Bibiána Krajníková

ISBN 978-80-565-0636-3

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Mám Ťa rád.....	5
Motivačný rozhovor.....	5
Lexikálne cvičenie.....	5
Akrostich.....	6
Lexikálne cvičenie.....	6
Štruktúrovaná báseň.....	6
Publikácia.....	7
Deň mojich snov.....	8
Motivačný rozhovor.....	8
T – schéma.....	8
Práca v skupine.....	8
Samostatná práca.....	9
Súťaž.....	9
Autorské kreslo.....	9
Dracula a jaskynná žienka	10
Clustering	10
Čítanie učiteľom	11
Rozhovor	14
Hlasné čítanie so žiakmi	14
Reprodukcia textu	15
Skupinová diskusia so súťažou	15
Spoločná práca na tabuli	15
Didaktická hra	16
Textové cvičenie	16

Pracovný list	17
Palička - pomocníčka	18
Motivačný rozhovor	18
Čítanie rozprávky	18
Rozhovor o texte	21
Práca s textom	22
Výslovnostné cvičenie	23
Frazeologické cvičenie	23
Pracovný list	24
Brainstorming	25
Textové cvičenie	25

MÁM ŤA RÁD

1. Motivačný rozhovor

Už len pár dní a máme tu najkrajšie sviatky v roku. Tešíte sa? O čom podľa vás sú tieto sviatky? Ako sa na ne pripravujete? Čo je na týchto sviatkoch podľa vás najkrajšie?

Na svete je veľa ľudí, ktorí si na Vianoce nemôžu dovoliť žiadne darčeky. Dokonca sú ľudia, ktorí ich nemajú ani komu podarovať. Sú nechcení, sami, opustení, alebo na darčeky nemajú peniaze. Vy takisto nezarábate peniaze a určite ich nemáte dost', ale verím, že keby ste mohli vlastniť veľké bohatstvá, chceli by ste potešiť drahými darmi blízkych a ľudí, ktorých máte najradšej. Koho by ste radi potešili? Čo vy považujete za najkrajšie darčeky? Ste skromní? Viete aké darčeky sú najkrajšie? Zhotovili ste už vlastnoručne vyrobené darčeky pre tých, ktorých máte najradšej? Obdarovali ste už niekoho takýmto darčekom?

Vyberte si jedného človeka, ktorého máte najradšej, alebo by ste ho chceli potešiť a prekvapiť.

2. Lexikálne cvičenie

Zamyslite sa nad tým, čo pre vás človek, ktorému chcete *báseň* venovať znamená.

Čo pre vás ten človek robí, prečo ho máte radi? Napíšte si činnosti, ktoré tento človek často a rád robí, prípadne aj to, čo konkrétne robí pre vás.

3. Akrostich

Každý z vás si teraz predstaví osobu, ktorej by chcel darček, ktorý si vyrobíme venovať. Napíšte si písmena jej krstného mena pod seba. Ku každému písmenu napíšte vlastnosť osoby, ktorej báseň venujete.

4. Lexikálne cvičenie

Pokúste sa k niektorým slovám napísať čo najviac synonym.

5. Štruktúrovaná báseň

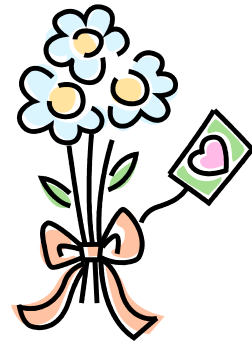
Svoje slová vložte do textov básní, ktoré som vám rozdala na papieri.

TEXT : Ďakujem ti, (postavenie človeka)

že si pri mne stále,

že mi vždy pomáhaš

a stále ma rád/rada máš.

Si veľmi....., (1 vlastnosť, prídavné meno)

si vždy (2 vlastnosti)

Rád/rada (2 činnosti, čo robí rád)

a každého..... (1 činnosť)

Mám ťa veľmi rád!

Štylizácia

Pozrite na koniec každého verša a snažte sa ho upraviť tak, aby sa verše každej strofy rýmovali čo najviac.

Korektúra

Na farebné srdiečka, ktoré som vám rozdala, prepíšte celú básneň. Vyhýbajte sa chybám a buďte pozorní.

6. Publikácia

Každý z vás vytvoril milú básneň pre človeka, ktorého si váži, ktorého má rád a ktorého sa rozhodol potešiť. Prečítajme si vaše básne a na Štedrý večer ju môžete darovať človeku, ktorému je venovaná. Určite sa vášmu daru poteší.

DEŇ MOJICH SNOV

1. Motivačný rozhovor

Ktoré ročné obdobie máte najradšej? Povedzte mi, ktoré dni v týždni máte radi? Prečo?

2. T- schéma

Na papier si napíšte veľké písmeno T. Nad neho si napíšte *Moje naj*. Na jeho pravú stranu si napíšte tie činnosti, ktoré robíte najradšej, na ľavú stranu tie, ktoré robíte neradi.

MOJE NAJ

--	--

3. Práca v skupine

Pracujete v troch skupinách. Keď ste sa rozepamätali na všetky činnosti a veci, ktoré máte radi, povedzte mi, ako si predstavujete

1. skupina - ideálne ráno
2. skupina - ideálny obed a poobedie
3. skupina - ideálny večer

Pripomínam vám, že máte všetko na svete a nič vám nechýba, každý z vás má to, čo by chcel mať a môžete robiť naozaj čokoľvek. Nikde nemusíte chodiť, ani do školy, pokiaľ to nechcete. Máte dovolené všetko. Povedzte mi čo najviac nápadov, ako si predstavujete svoju časť dňa. Najprv sa poraďte vo dvojiciach, potom povie každý svoje nápady pred triedou.

4. Samostatná práca

To, čo ste pred chvíľkou hovorili, dajte na papier a napíšte príbeh, v ktorom prežijete deň podľa svojich snov. Použite čo najviac nápadov a situácií – takých, aby bol váš deň ten najoriginálnejší.

Svoj príbeh rozdeľte do troch častí.

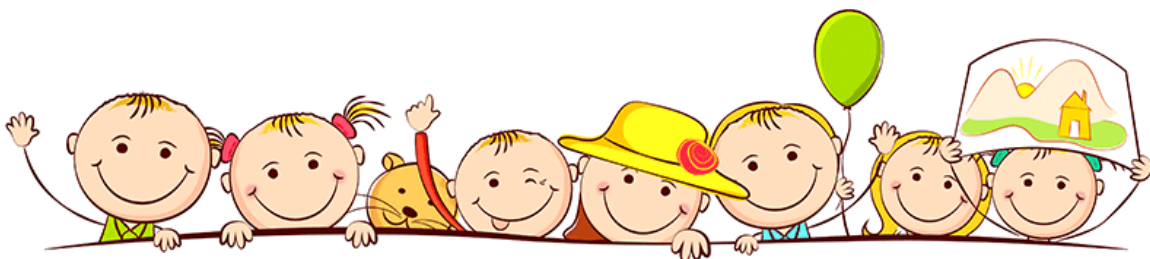
- V prvej časti (úvod) píšete o tom, ako začínate deň a čo robíte.
- V druhej časti, ktorá bude najdlhšia (jadro), rozveďte, ako váš deň plynie a ako sa zabávate.
- V tretej časti (záver) popíšte, ako sa váš deň končí a čo ešte stihnete urobiť, kým pôjdete spať.
- Nezapudnite dať svojmu príbehu výstižný a priliehavý nadpis.

5. Súťaž

Vyhráva ten, kto má vo svojom príbehu použitých najviac činností.

6. Autorské kreslo

Najlepší pisatelia prečítajú svoje práce a budú odmenení potleskom.

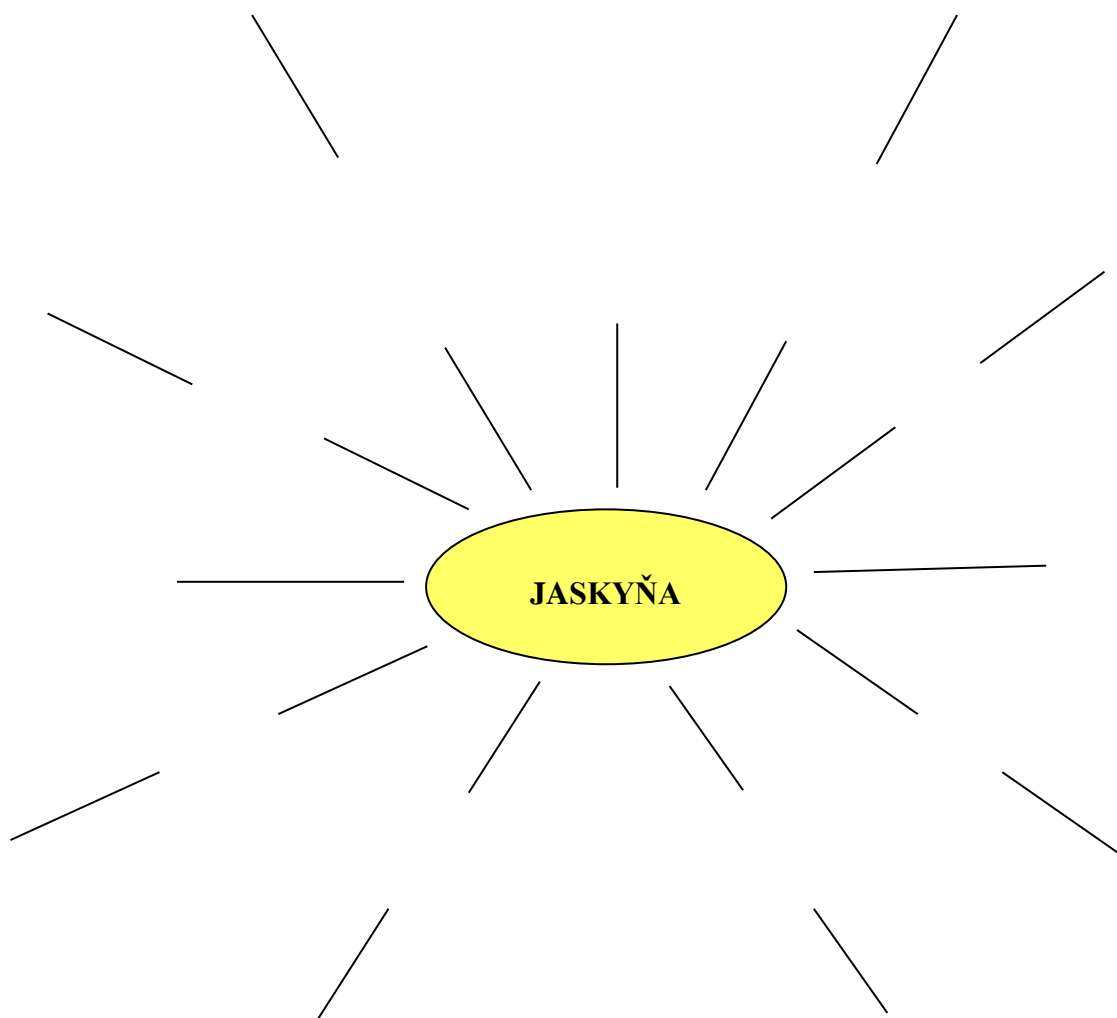
DRACULA A JASKYNNÁ ŽIENKA

1. Clustering

Navštívili ste už niekedy jaskyňu? Akú, kde, kedy, s kým? Páčila sa vám? Porozprávajte mi zážitky, ktoré sa vám spájajú práve s návštevou jaskyne.

Aké ste mali pocity priamo v jaskyni? Nebáli ste sa? Zažili ste niečo vzrušujúce?

Predstavte si teraz, že ste priamo tam - v jaskyni. Napíšte mi na tabuľu všetko, čo vás v súvislosti s týmto slovom – jaskyňa – napadne.

2. Čítanie učiteľom

Náhornú rovinu pretínalo údolie. Zostúpili dolu, na druhej strane vyšli zase hore, až im ošarpaná turistická značka ukázala cestu k jaskyni. Pod skalným previsom si na chvíľu oddýchli. Potom vytiahli z plecniakov vetrovky a baterky. Jupiter prevzal velenie a dlhými krokmi vykročil ku vchodu jaskyne.

Troch pátračov ohromila hneď prvá sieň, vysoká takmer desať metrov. Dôkladne sa poobzerali, skôr než v slabom svetle objavili značkovanú cestu do hlbín.

„Ide sa na to!“ nadšene zvolal Bob. „Len dúfam, že hneď za prvou zákrutou nenarazíme na ďalších amatérskych jaskyniarov.“ Vyslovene sa tešil na ten pocit úzkosti, čo sa ho zmocní, keď preniknú poriadne hlboko do systému šácht a chodieb.

Bolo tu teplejšie ako v Laichingenskej jaskyni. Po necelých sto metroch vyústila cesta do menšej siene. Všade padali na zem kvapky vody a vytvárali typickú zvukovú kulisu. Skaly pokrývali čierne strašidelné stopy.

„To by bolo niečo pre tetu Matildu, čo?“ Peter náročky hovoril nahlas. Jeho hlas sa dunivo rozliehal.

Jupiter pozrel naňho a prikývol. Po smrti rodičov už vyše desať rokov býval u strýka Tita, majiteľa starožitníckej zberne, a jeho ženy Matildy neďaleko Los Angeles. Teta mala dve špeciálne záľuby – jednu vo filmových hororoch a druhú, spoločnú so svojím synovcom, v čerešňových koláčoch.

„Poďme ďalej,“ naliehal Jupiter, ktorý nebol celkom vo svojej koži, takisto ako v Prieptasti. Hoci túžil po dobrodružstve, predstava cínovej truhly s jaskyniarom mu nešla z hlavy.

„Aha, pozrite! Doktor Drakula!“ rozľahol sa sieňou Bobov hlas „Ten vampír ide priamo na nás.“ S teatrálnou roztrasenou rukou ukázal na tieň na stene jaskyne, ktorý mal tvar obrovského netopiera.

„Nezmysel,“ nasadil Jupiter sprievodcovský tón. „To nemôže byť doktor Drakula, pretože ten žil v Rumunsku pred päťsto rokmi. Okrem toho to nebol nijaký doktor.“ Blahosklonne

pozrel na priateľov. „Sú to stopy čmudu po fakliach. Jaskyňa sa nimi osvetľovala do polovice nášho storočia, kým nezaviedli elektrické osvetlenie.“

„Ty všetko musíš zbabrať,“ prerušil ho Bob pichľavo. „Teta Matilda by veru nežiarila od hrdosti, keby vedela, že sa správaš ako obyčajný strachopud.“

Jupiter cítil, že sa v ňom dvíha žlč. Dvakrát prehltol a povedal nevlúdnejšie ako pôvodne chcel: „Nie som strachopud, a vy to dobre viete. A vie to aj teta Matilda. Len sa mi vidí hlúpe, keď sa tu navzájom chceme strašiť. Akoby sme neprežili dosť ošemetných situácií! Pokiaľ ide o mňa,“ pohrdavo kývol rukou na skalnú stenu, „nie som odkázaný na nejakého sprostého sadzového Drakulu.“

Jupiter rázne vykročil k náprotivnej chodbe, ktorá viedla do hĺbky jaskyne. Bob za jeho chrbtom spýtavo pozrel na Petra. Ten len pokrčil plecami. Mlčky nasledovali Prvého pátrača.

O niekoľko minút prišli Traja pátrači na miesto, kde sa chodba zužovala. Jupiter zastal. „Všimli ste si niečo?“ spýtal sa zmierlivo. Kamaráti potriasli hlavou. „Odkedy sme tu, ustavične sa ...“

Zrazu začuli zozadu čudný vysoký zvuk. Vyľakane sa obrátili, ale nevideli nikoho. Teraz sa hlas ozval z iného smeru! Chlapci sa ako na povel znovu zvrtili na opaťku.

Na zúženom mieste stál drobný mužiček s veľkou hlavou a pichľavými sivými očami. Traja pátrači vydesene zízali na nevídaný zjav.

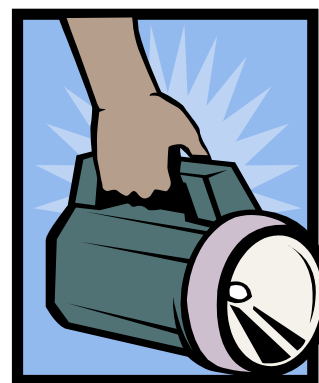
Až teraz mu vyšli z úst zrozumiteľné slová. Ohromení chlapci zistili, že je to skomolená angličtina. „Obľúbená hra s ozvenou,“ povedal mužík. „Počuli sme vás a čakali sme na vás.“

„Hovoríte v množnom čísle?“ Jupiter sa zhlboka nadýchol.

„Som jaskynná žienka,“ vyhlásil mužík.

„Ako to, žienka?“ spýtal sa Peter dosť nezdvorilo.

„Veru tak.“ Stvorenie kývlo hlavou. A naozaj, keď sa lepšie prizreli, videli drobnú ženu, ktorá mala vrkoč ovitý okolo hlavy ako korunu. Na nej trónila obrovská modrá čiapka so strapcom. „Môj otec sem zavádzal elektrické osvetlenie,“ rozhovorila sa. „V tejto jaskyni som

ako doma. A viete čo?“ urobila krátku pauzu. „Neviem si predstaviť nič krajšie, ako sprevádzať deti po mojej podzemnej ríši a rozprávať im krásne strašidelné historky.“

Žena roztiahla ústa do krivého úsmevu. Tvár jej zrazu pokrylo nespočetné množstvo vrásočiek. Zároveň vystrela k chlapcom pravú ruku a zakývala, aby šli za ňou.

Jupiter pozrel na tie tenké prsty a nevdojak si spomenul na ježibabu o medovníkovej chalúpke, ktorú mu teta Matilda kedysi čítavala.

„Podťte za mnou, ostatní už čakajú!“

Traja pátrači pochybovačne pozreli na ženu.

„Chodiť po jaskyni bez sprievodcu je zakázané. Nevideli ste tabuľky?“

„Nie,“ rýchlo odvetil Bob, hoci to nebola pravda. Vľavo od vchodu si veľmi dobre všimol bielu drevenú tabuľu, na ktorej stihol rozlúštiť iba jedno slovo: Zákaz. Pravda, pre istotu kamarátom radšej nič nepovedal. Ved' Jupiter by bol pravdepodobne hneď protestoval proti výletu.

„Sú v nemčine,“ vyhlásila sprievodkyňa, akoby vedela čítať myšlienky. „Toľko Angličanov k nám nechodí.“

„Američanov,“ opravil ju Prvý pátrač automaticky. Žena, s ktorou sa hlboko pod zemou celkom samozrejme rozprávali o svojom pôvode, sa mu videla nesmierne čudná. A čo ak nie je sprievodkyňa? Nezmysel, pomyslel si Jupiter a prudko potriasol hlavou, akoby sám seba chcel napomenúť.

„No dobre.“ Žena si zrejme nesprávne vysvetlila jeho gesto. „Ak nechcete ísť so mnou, musíte sa vrátiť.“

„Vrátíme sa,“ prisľúbil Prvý pátrač skôr, ako priatelia mohli niečo namietat'. Spýtavo pozrel ponad plece na Boba a Petra, aby videl, či súhlasia. Keď sa znova obrátil, miesto, kde ešte pred chvíľou stála žena, bolo prázdne.

(Robert Arthur - Dracula a jaskynná žienka, s.10,

z knihy Tajomstvo podzemných sarkofágov, zo série Traja pátrači)

3. Rozhovor

- Boli v príbehu slová, ktorým ste nerozumeli alebo sa s nimi nestretli?
- Ako sa volali hrdinovia príbehu? Čo myslíte, prečo ich autor nazval pátračmi? Čo chceli preskúmať?
- Kto je autorom príbehu? Poznáte príbehy Troch pátračov? Čo zažívali Traja pátrači?
- Aké sú to dobrodružné príbehy?
- Povedzte, ako autor opísal jaskyňu, ktorú chceli Traja pátrači preskúmať.
- Je dovolené, aby sme vošli do jaskyne sami, bez sprievodcu? Svoje tvrdenie zdôvodnite.
- Čo objavili Traja pátrači na stene? Ako si to vysvetlili?
- Povedzte alebo vyhl'adajte tú časť, v ktorej sa hovorí o jednom pátračovi (o jaskynnej žienke).
- Prečo nechceli ísť pátrači so ženou ďalej do jaskyne? Mohli alebo nemohli jej dôverovať?

Slovník

Dobrodružné príbehy majú dynamický dej založený na stupňovaní napätia, na komplikovaní zápletky a odd'alovaní jej konečného rozuzlenia. Detailnejšie opisy prostredia, výnimočných hrdinov.

4. Hlasné čítanie so žiakmi

Keďže je text dlhší a náročnejší, prečítame si ho ešte raz. Tentokrát dám prednosť v čítaní vám. Dbajte na správnu výslovnosť, intonáciu a tempo reči. Snažte sa vžiť do príbehu a tak, ako je pútavo písaný, ho aj pútavo prečítajte.

Po prečítaní sa pohráme so samotným textom, s gramatikou aj jeho významom.

5. Reprodukcia textu

Zostavte osnovu príbehu v 5 bodoch. Body osnovy si napíšte do zošita. Pomocou osnovy reprodukuje príbeh.

6. Skupinová diskusia so súťažou

Dôverujete cudzím ľuďom, ktorých nepoznáte? Išli by ste s nimi niekam?

Vytvorte tri skupinky.

Prvá skupina bude prezentovať názor: *Áno, dôverujem cudzím ľuďom.*

Druhá skupina bude zastávať názor: *Nie, nedôverujem cudzím ľuďom.*

A tretia skupina bude nerozhodná: *Neviem, či dôverujem cudzím ľuďom.*

Každá skupina sa dohodne na spoločných názoroch, dôvodoch a zapíše si ich. O ich pravdivosti budú presvedčať ostatné skupiny. Diskutuje každý. Ak niekto zmení názor, prejde k danej skupine. Vyhrávajú tí, ktorí svojím úspešným argumentovaním dokázali presvedčiť ostatných a majú najviac členov v skupine.

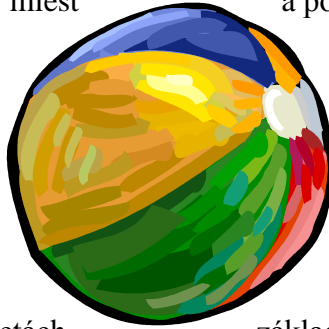
7. Spoločná práca na tabuli

Priradte k číslčkám ľubovoľné podstatné mená a použite ich vo vetách o vymyslenom pokračovaní príbehu. (Svojimi slovami vysvetlite rozdiel medzi základnou a radovou číslčkou.)

jeden		dva (dvaja)		tri (troch)	
prvý, -á, -é		druhý, -á, -é		tretí, -ia, -ie	

8. Didaktická hra

Postavte sa zo svojich miest a poukladajte si stoličky do kruhu. Budete si podávať túto loptičku. Kto ju bude na chvíľu vlastniť, hovorí písmená abecedy. Jeden počet abecedy) a po chvíli drží loptičku práve v ruke, a použije ho vo vete aj číslovky tak, aby ste použili vo vetách základné aj radové číslovky.

Kto ju bude na chvíľu vlastniť, z vás sa otočí chrbtom, (nesmie povie *STOP*. Ten žiak, ktorý vymyslí na dané písmeno slovo s číslovkou. Snažte sa obmieňať základné aj radové číslovky.

Budem rada a budem na vás hrdá, ak zvládnete vety vymýšľať tak, aby na seba nadväzovali a tvorili tak súvislý príbeh. ☺

9. Textové cvičenie

Porozmýšľajte, ako mohol príbeh pokračovať ďalej. Predstavte si situáciu, že pátrači neposlúchli jaskynnú žienku a vrátili sa späť do jaskyne. A tam, v útrobach jaskyne, na mieste, ktoré bolo zahalené tmou, našli niečo nepreskúmané, tajomné a záhadné. Čo objavili?

- Napište krátke pokračovanie príbehu s originálnym záverom. V príbehu použite zopár čísloviek.
- Nakreslite do rámčeka to, čo mohli pátrači v jaskyni objaviť.

Pracovní list

1. Vypíšte z textu všetky číslovky.

.....
.....

2. Roztried'te tieto číslovky na základné a radové.

a) základné:

b) radové:

3. V texte nájdete aj neurčité číslovky (pomenúvajú neurčitý počet). Vypíšte ich.

.....

4. Nasledujúce číslovky napíšte číslicami. (Dbajte na rozdiel v písaní základných a radových čísloviek.)

druhý brat, dvaja kamaráti, sedem trpaslíkov, tretí trpaslík, tri jaskyne, prvá jaskyňa, piate zviera, šesť zvierat, jeden strom, prvý strom

.....
.....

5. Vymyslíte dátum, kedy Traja pátrači navštívili jaskyňu. Dátum napíšte:

a) číslicami

b) číslovkami (slovom)

PALIČKA – POMOCNÍČKA

1. Motivačný rozhovor

Prečítajme si teraz spoločne príbeh o paličke – pomocníčke. Pozorne sa započúvajte do rozprávky, aby sme sa o nej neskôr vedeli porozprávať a pohrať sa s jej obsahom i slovami. Ako sa práve teraz cítite? Ste napätí, nazlostení, nervózni? Ak áno, ponorte sa do tejto veselej rozprávочки a spoločne si vykúzlime na tvárach úsmev.

Prajem vám príjemné počúvanie. ☺

2. Čítanie rozprávky

Išiel ježko domov. Cestou stretol zajaca i pobrali sa spolu. Dvom cesta rýchlejšie ubieha.

Domov je ďaleko, idú, zhovárajú sa. Na ceste leží palička. Zajac nepozera pod nohy. Tu sa potkne, dobreže nespadne.

- Bodaj ťa, - zlostne šmaril zajac palicu do poľa.

No ježko ju zdvihol, prehodil cez plece a rozbehol sa za zajacom.

- Načo ti bude ten papek? – čuduje sa zajac.

- To nie je obyčajná palica, - vraví jež, - ale palica – pomáhajka.

Zajac si iba odfrkol.

Išli ďalej a prídu k potoku.

Zajac ho bystro preskočil a zavolať ježkovi:

- Hej, pichliačik, zahod' svoj papek, tadeto s ním neprejdeš!

Ježko mlčky odstúpil od brehu, rozběhol sa, v behu zapichol paličicu do dna a prešvihol sa na druhý breh ako nič.

Zajacovi div oči z jamôk nevypadli.

- Hej, si ty ale skokan!

- Ale kdeže, - vraví jež, - to mi len palička – pomáhajka všetko preskočka pomohla.

Išli ďalej a prídu k močiaru.

Zajac rezko skáče z jedného ostrovčeka trávy na druhý. Ježko sa moce vzadu, paličkou nahmatáva pevnú zem.

- Hej, pichliačik, kde si zaostal? Vari tvoj papek ...

Nestačil zajac dopovedať, pošmykol sa na trstine a vhuol až po uši do bahna. Už-už ho močiar zhltnie.

Preliezol jež na ostrovček, najbližší k zajacovi, a kričí:

- Chyt' sa palice! Silnejšie!

Schytil zajac koniec palice. Jež sa zaprel zo všetkých síl a fučiac vytiahol kamaráta z bahna.

Keď už boli v bezpečí na suchu, vraví zajac ježovi:

- Vďaka ti, ježko, zachránil si ma.

- **To nie ja, to palička – pomáhajka z blata vyt'ahajka!**

Išli ďalej a na kraji tmavého lesa uvideli na zemi vtáčatko. Vypadlo z hniezda a žalostne pišťalo. Nad ním bezradne krúžili jeho rodičia.

- Pomôžte nám, pomôžte! – čvirikali.

No hniezdo je vysoko, nijako doň nedočiahnu, ježe a zajace po stromoch nelozia. Čo tu robiť?

Hútal ježko, hútal a vyhútal:

- Postav sa k stromu! – rozkázal zajacovi.

Zajac sa oprel labkami o kmeň. Ježko posadil vtáčatko na koniec palice, vyliezol zajacovi na plecica, nadvihol palicu, ako vládala, tá dosiahla skoro až k hniezdu. Vtáčatko ešte raz zapišťalo a skočilo do hniezda.

Ej, či sa tatko s mamkou zaradovali!

- Ďakujem, ďakujeme, - poletovali nad nimi.

Vraví zajac ježovi:

- Chlapík si ty, ježko. Dobre si to vymyslel!

- To nie ja, to palička – pomáhajka dohorazdvíhajka!

Vošli do lesa. Čím ďalej idú, tým je les tmavší, hustejší. Zajac sa trasie od strachu. A ježko si ide popredku, palicou krovie rozhrňa.

A tu spoza stromu vlčisko vyskočí, prehradí im cestu a zavrčí:

- Stojte!

Zastali zajac s ježkom.

Vlk sa zalizol, cvakol zubami a vraví:

- Do teba, pichľavec, sa nepúšťam, ale teba ušiak zaraz zjem.

Zmeravel zajko, kožuch mu obelel ani v zime, pohnúť sa nevládze: akoby mu nohy do zeme vrástli. Zažmúril oči – teraz ho vlk zhltnie.

No jež sa nenal'akal: zahnal sa a z celej sily pretiahol vlka palicou po chrbte.

Vlk zavyl od bolesti, vyskočil a uteká, ani sa neobzrie.

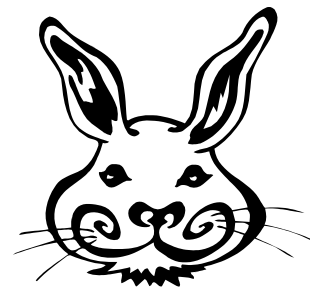
- Ďakujem ti, ježko, že si ma i pred vlkom zachránil.

- To nie ja, to palička – pomáhajka polotrovomchrbtevyplácajka, - odvetil jež.

Išli ďalej. Prešli cez les a vyšli na cestu. No cesta je namáhavá, do kopca stúpa.

Ježko si ťapká vpredu, opiera sa o palicu, no chudák zajac zaostal, ledva prepletá labkami.

Domov je už blízučko, no zajko už nevládze.

- To nič, - vraví ježko, - len sa drž palice.

Chytil zajac koniec palice a ježko ho ťahá hore kopcom.

Hneď sa zajkovi ľahšie kráča.

- Len pozri, - vraví ježkovi, - tvoja palička – pomáhajka ma aj teraz z kaše vytiahla.

Tak doviedol ježko zajka až domov, kde ho už čakala zajačica so zajačikmi.

Radujú sa spolu a zajac hovorí ježkovi:

- Keby nie tvoja zázračná palička – pomáhajka, nevidel by som viac rodný dom.

Usmial sa ježko a vraví:

- Darujem ti paličku – pomáhajku, možno sa ti ešte zíde.

Zajac sa zháčil:

- A ty sa ako bez nej zaobídeš?

- Len sa neboj, - odvetil ježko, - palička sa vždy nájde, a pomáhajka, - poklepal sa prstom po čele, - tá je tu.

Až tu zajko všetko pochopil:

- Dobre si povedal, nie s paličkou, ale s bystrou hlavou a dobrým srdcom prejdeš celý svet.

(Vladimír Grigorievič Sutejev: Palička – pomocníčka, s.73, z knihy Rozprávky o zvieratkách)

3. Rozhovor o texte

- Páčila sa vám rozprávka? Prečo? Aká bola palica, ktorú mal ježko? Ako sa skončil príbeh? Boli v texte slová, ktorým ste nerozumeli? (papek, odfrkol, zalizol...)
- Ako nazval na začiatku palicu zajac a ako ježko. Charakterizujte zajaca aj ježka. Akí boli? Vymenujte problémy, ktoré nastali počas cestovania zvieratiek domov. Ako ich zvieratka vyriešili?
- Vyhládajte a vypíšte všetky mená, ktorými ježko pomenoval svoju palicu. Vysvetlite tieto pomenovania.

- Vysvetlite vetné spojenie *Pomáhajka ho aj teraz z kaše vytiahla.*
- Vysvetlite poslednú vetu v rozprávke.

4. Práca s textom

a) ústna časť

Vyhľadajte v texte zvýraznenú časť. Teraz budeme pracovať iba s touto časťou. Uvidíte, ako nám to spoločne pôjde hravo.

- Spočítajte, koľko je v nej viet. Aké písmená sú na začiatku viet? Zdôvodnite, prečo.
- Nájdite vetu s najväčším počtom slov. Koľko má slov? Čo je na konci tejto vety? Ako sa volá takáto veta? Aké je jej melódia? */pokojná, hlas klesá/* Vyhľadajte v tomto texte všetky oznamovacie vety, podčiarknite ich modrou farbičkou a prečítajte.
- Dám vám hádanku. *V texte nájdeš paličku, pod ňou malú loptičku. Čo je to? /výkričník/*
- Vety s výkričníkom sa volajú? Vyhľadajte a červenou farbičkou podčiarknite rozkazovacie vety. Aká je melódia rozkazovacej vety? */klesá/* Vety správne prečítajte.
- V tejto časti nám zostali už iba dve vety. Jednu poznáte, ako sa volá? Čo je na konci opytovacej vety? Podčiarknite ju žltou farbičkou. Mohli by sme našu opytovaciu vetu rozdeliť na dve? Aká by bola druhá veta? Aká by bola jej melódia? */Ak sa vety začínajú slovami Kto? Čo? Aký? Prečo? Kedy? Kde? Ako? Koľko? melódia klesá./* Prečítajte správne celú opytovaciu vetu. Aká bude melódia vety, ktorú vám poviem? *Došli zvieratká šťastne domov? /melódia stúpa/* Prečo melódia tejto vety je iná ako v predchádzajúcej vete?
- Aká veta nám zostala nepodčiarknutá? Je to nedokončená veta, melódia je stála, akoby sme chceli ešte niečo povedať.

b) písomná časť

Opäť ste boli usilovní a zvládli ste správne odpovedať na moje otázky. Hlavičky - makovičky nech pracujú ďalej a usilovne hľadajú odpovede na moje otázky, no teraz k nim pripojíme aj ruky. Poďme spoločne riešiť otázky písomne.

- Zmeňte oznamovacie vety na opytovacie tak, že na začiatku vety použijete niektorú z týchto opytovacích slov: Kde? Komu? Čo? Kedy? Ako? Aký? Prečo? (Slová sú na tabuli.) Dbajte na správnu melódiu viet.

Ježko pomohol zajacovi. Zvieratká cestujú domov. Dievča poobede číta. Deti chodia spať zavčasu. Chlapci hrajú futbal. Predavač ponúka tovar.

- Utvorte čo najviac originálnych rozkazovacích viet, v ktorých použijete zákaz a príkaz. Pomôžu vám slová *nebehať, športovať, prestať, odíť, zakazujem ti, a pod.*

5. Výslovnostné cvičenie

Podľa počutia určte druh vety. (vety žiakom prečítam)

Cestovali sme dve hodiny vlakom. Pôjdeš dnes von? Zabudla som si zobrať dáždnik. Pod' domov! Páči sa ti to? Nevyrušuj! Príde k nám nečakaná návšteva. Ako sa voláš? Zlomila sa mi ceruza. Utekaj! Poobede pôjdeme von. Choď už spať! Už si sa naučil na zajtra? Dodrž tieto pravidlá! Kedy ti mám zavolať?

Povedzte mi, čo ste si zapamätali o opytovacích, rozkazovacích a oznamovacích vetách?

6. Frazeologické cvičenie

Vysvetlite vetné spojenia: *Zajacovi div oči z jamôk nevypadli.*

Kožuch mu obelel ani v zime.

Akoby mu nohy do zeme vrástli.

Pracovný list

1. Uhádneš hádanky? Do každej dopln chýbajúce rozlišovacie znamienko.

Čo dýcha, rastie a nemôže chodiť _____

Kto sa narodil s klobúkom na hlave _____

Ktorá rastlina je taká skromná, že za celý svoj život potrebuje iba 1 korunu _____

2. Text prečítaj a dopln chýbajúce rozlišovacie znamienka na konci viet.

Rastliny sa rozhodli, že budú žiť na celej zemi. Poprosili kráľovnú rastlín, aby ich rozdelila. Kráľovná sa spýtala: Kto z vás musí mať najviac tepla a slnka? My zvolali cukrová repa, vinič a marhule. Dobre, budete rásť na teplých rovinách a nížinách. Kráľovná sa ďalej pýta: Kto má rád teplo a chlad mu neublíži? Zemiaky, ovos a raž spoločne vykrikli: My nemusíme mať veľmi teplo. Dobre, budete rásť na vyšších lúkach a pasienkoch. Kráľovná sa opýtala rastlín, ktoré zostali: Aké počasie máte najradšej vy? Machy a lišajníky zvolali: Najradšej máme zimu a vietor. Dobre, budete rásť na vysokých skalách. Tam sa nám bude dariť najlepšie.

3. Les zasiahla silná búrka s vetrom. Niektoré slová vo vetách (4) sa od strachu poprehadzovali. Nájdi ich v texte a podčiarkni. Vety potom napíš správne.

Katka a Hanka huby vybrali sa na. Dni boli teplé a v noci trochu aj spáchlo. To je na huby pravý čas. košík šli a Vzali. Vedeli, že treba zbierať iba také huby, ktoré dobre poznajú. Sú to jedlé huby a majú výbornú chuť. Nejedlé a jedovaté huby zbierať netreba. Sú na to, aby kráslili les. našla tri Hanka dubáky. Opatrne každý odrezala nožikom. V zemi musí predsa zostať podhubie, z ktorého potom rastú ďalšie huby. kuriatka iba Katka zbierala. Domou doniesli plný košík. Spoločne ich vyčistili a mamka im uvarila chutnú polievku.

7. Brainstorming

Tak ako sedíte – v dvojiciach – vymyslíte čo najviac nápadov, načo by mohla slúžiť obyčajná palička.

Keď to urobíte, svoje nápady predvediete ako pantomímu pred ostatnými spolužiakmi. Tak sa nielen čosi naučíme, ale aj pobavíme.

8. Textové cvičenie

Predstavte si, že idete na výlet s rodinou. Napíšte krátky príbeh, v ktorom by vám pomohla palička – pomocníčka. Môžete si pomôcť nápadiami z predchádzajúceho cvičenia a doplniť sloh kresbami.

